

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Izhaja vsak petek.

Uredništvo
upravištvo
Kopitarjeva
ulica št. 6.

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 4.—
pololetna . . . „ 2.—
četrtnoletna . . . „ 1.—
Posamezna št. „ 0.10

Št. 38.

V Ljubljani, dne 19. avgusta 1910.

Leto V.

Bog obvaruj! Bog ohrani!

Ljubljana, 18. avg. 1910.

Danes slavi naš sivolasi, a še vedno krepki vladar cesar Franc Jožef I. osemdesetletnico. Slovensko krščansko socialno delavstvo se veseli slavlja svojega vladarja. Dobro namreč zna, kaj da pomenja ime Franc Jožef I. delavstvu.

Ne bomo pisali povestnice o njegovem življenju, življenju slavljenca, ki je veliko pretrpel v svojem življenju, junaka vladarja trpina, ki je stal ob gomili svojega ljubljene edinorojenca, ob gomili svoje plemenite soproge.

Opozarjati hočemo le, da so pod vlado cesarja Franca Jožefa I. tudi delavci dobili pravico, da se stanovsko združujejo. Nikdar in nikoli ne pozabi delavstvo, da je edina in izključna zasluga cesarja Franca Jožefa I., da je zadobil tudi avstrijski delavec volilno pravico. Bolniško delavsko zavarovanje, nezgodno zavarovanje je dobilo avstrijsko delavstvo pod vlado cesarja Franca Jožefa I. Pravkar zdaj se posvetujejo v državnem zboru o delavskem zavarovanju, ki ga že ima del takozvanega boljšega delavstva.

Naš cesar! Kako ljub, kako drago je ime Franc Jožef I. vsem revežem. Svetovnoznan sta dobrosrčnost in cesarjevo dobro srce. Na milijone in na milijone je že izdal cesar Franc Jožef I., kadar je bilo treba pokriti gorje in bedo.

Iz dna srca kipi danes iz milijonov in milijonov src: Bog ohrani! Bog obvaruj! Slovensko krščansko socialno delavstvo se navdušeno pridružuje klicu in iz dna duše želi še veliko srečnih let socialnemu cesarju kralju Francu Jožefu I.

J. S. Z.

Shod J. S. Z. so imeli na Veliki Šmarren v Kamniku. V Kamniškem domu se je zbralo do sto moških delavcev. Govorila sta poslanec dekan Lavrenčič ter poslanec dr. Zajec. Dekan Lavrenčič je seciral liberalizem, nato pa je razložil socialno delo državnega zbora. Zborovalci so gospodu dekanu z navdušenim in gromovitim ploskom pritrdjevali. Poslanec dr. Zajec je govoril o delavskih organizacijah in priporočal ustanovitve skupine J. S. Z. Zborovalci so živahno pritrdjevali. Koj po shodu se je vpisalo 40 članov v J. S. Z., ki so izvolili odbor za skupino Kamnik. Kamniška skupina bo štela, kakor kaže navdušenje delavstva, do novega leta že 200 članov. Pred kratkim je nekdo v Kamniku ribnikaril za N. D. O., pa živa duša se ne zmeni zanjo. Delavstvo pač ve, da je zanj prostora edinole v J. S. Z., ki sicer tiho, pa vztrajno in dosledno dela za delavstvo!

Zahvala. Podpisani izrekam najiskrenejšo zahvalo glavnemu odboru J. S. Z., osobito načelniku g. dr. Iv. Zajcu za izplačano mi izvanredno podporo v znesku 50 kron, katerega mi je naklonil za čas, ko sem bil od g. Karola Jelovška iz moje dolgoletne službe odpuščen.

Na Vrhniki, dne 14. avgusta 1910.

Lovro Smrtnik, opekar.

Poglavje o draginji mesa.

Na poziv znanih dunajskih nikdar sitih mesarskih kolovodij se je pričela od strani mesarjev gonja proti kmetom, češ: to so ti isti, ki samovoljno in brezvestno podražujejo meso. Mesarski bojni klic so zagnali, da zakrijejo svojo oderuško nprav. Resnica je, da je postala sedaj vsled dobre letine za krmo živina dražja. Resnica je pa tudi, da so bili kmetovalci zadnje dve leti prisiljeni do skrajnosti, skoro po vsaki ceni razprodavati živino, ker ni bilo krme. Mesarji pa

vsled tega niso znižali cene mesu. Torej so v primeri z višjimi prejšnjimi cenami živine pošteno »služili« na račun kmeta in mestnega občinstva. Sedaj ko je kmet na tem, da si vsled obilnosti krme izpodredi iznova živino in je zato živina poskočila v ceni, pa vpije stari oderuh, da mu ni izhajati in podražuje meso mesec za mesecem. Zadirajo se v vlado, da ne odpre mej za uvoz in jih ne zapre za izvoz živine. Kakor da bi bile državne meje hlevna vrata, ki se poljubno odpirajo in zapirajo. Na zahtevo dunajskih mesarjev je trgovinskih minister sicer naročil, naj se ta zadeva študira, toda ali bo iz te moke kaj kruha ali ne, je drugo vprašanje. Mi trdimo, da draginje mesa povzroča prevečkratni prekup živine in pa nenasitnost mesarjev. Mesarji trdijo, da imajo sedaj izgubo. Ako vprašate, kako je to mogoče, pravi: preje sem imel čistega dobička pri volu 100 kron, sedaj jih imam pa le 50. Torej 50 kron izgube! Seveda se da ob taki izgubi še vedno pošteno dihati, toda mesarju to ne gre v glavo. Ta dejstva dajo misliti. Kmet ne more dati ceneje, ako hoče izhajati. Ludstvo plačuje meso predrago. Ako se odpro meje uvozu, je v nevarnosti kmetijstvo. Ako se zapro meje izvozu živine, bo tepen zopet kmet, konsument pa bo moral plačevati ravno po tej ceni, ker bodo že mesarji skrbeli za to, da cena mesu ne pade. Kaj naj se stori? Naše mnenje je tole: 1. Dovoli naj se prosto klanje živine pod nadzorstvom živinozdravnikov. 2. Dovoli naj se prosta prodaja mesa v mestih in industrijskih krajih. — Vsak kmet ali kmetijska oziroma živinorejska zadruga, naj ima pravico klati živino in prodajati meso. S tem bi se doseglo, da bo kmet prodal po poštenu ceni, konsument pa kupil tudi po poštenu nizki ceni. Vsako prekupovanje in mešetarjenje pri mesu mora biti izključeno. Pravico klati živino in prodajati meso naj dobe tudi vsa konsumna društva. S tem bi bilo ustrezno vsem. Cene mesu bi znatno padle, mesarji bi ne imeli izgube in producenti bi dobili za živino višje cene. Opozarjamo na to vse resne faktorje, ki se pečajo z vprašanjem o draginji mesa. Na ta način bi se res nekaj storilo. Morda bi naši po-

Carska zločinstva.

(Dalje.)

Kar plane blede grški mladenič iz množice; njegovo maščevalno bodalo se svitlo leskeče v njegovej roki. Popne se na stopico, da ga vidi vsi; nagne se blesketajoči nož na Neronove prsi — krik plašnosti zadoni krog in krog. A oko imperatorjevo se ne spremeni; ne premakne ga prsta, da bi zadržal roko, katere smrtno orožje mu preti; to besedo zašepeta:

»Pomisli na Lokustino krčmo«, se glasi beseda.

Spor mu strmi obličje; obraz se mu spremeni, iz roke mu pade nož in skoro obnemogel se zgrudi k cesarjevemu nogam.

Liktorji prihitijo k vozu; divje, togotno hlepé po maščevanju obda ljudstvo, voz tirja morilca. A sme hlaje se zahvaljuje Neron brani mladeniča in ga dvigne pol nezavednega.

»Domicij, svojemu rešitelju, zastavil si svoje življenje, ako ti bogovi dajo, da preživiš to uro«, mu reče nato. »Ti živiš. Spolnjena je tvoja prisega, da bodeš nameril nož na Neronu; moj si po novi obljudi. Domicij

je Klovdivj Neron in Klavdivj Neron hoče biti tvoj prijatelj.«

S temi besedami poljubi Spora na čelo in reče na glas: »Glejte, tukaj najboljšega cesarja prijatelja! Spora, prvega na cesarjevem dvoru, Spora, ki mu je posvetil svoje življenje, častite, kakor cesarja samega!«

Brez upora, omamljeni pusti Neron, da se dela z njim, ar hoče. Kakor bi se mu sanjalo, se vidi na vozu; sliši med ukanjem svoje ime poleg cesarjevega.

»Niso bile sanje, kar sem videl v Lokustini krčmi«, šepetajo njegove ustne. »Domicij bi moral razvozlati zastavico — razvozlat jo je Neron; možu, katerega sem bil namenjen umoriti, zastavil sem svoje življenje!«

»Io triumphe, io triumphe!«

Dalje se pomiče sijajna vrsta, da doseže slednjič K a p i t o l, kjer se dovrši daritev na oltarju kapitolinskega Jupitra.

¹⁾ K a p i t o l (Capitolium) je bil velik grad ali velika trdnjava na griču, imenovanem Tarpeja. Tu so sezidali Rimljani veliko in sijajno svetišče, posvečeno Jupitru, da bi varoval mesto Rim, njegove prebivalce, ljudstvo, ki se je zato zval »Jupiter Capitolinus«. — Kapitolinski Jupiter.

Smrtni strah, ko je Avel opazoval vsak Sporov giblje, se umakne začudenju, ko nenkrat vidi mladeniča na imperatorjevem vozu; ko vidi, kako Neron poljubuje čelo onemu, ki je prišel, da bi zasadil vanj morilno orodje.

Prime se za čelo, da se preveri, ako le ne sanja. Nekaka nezadovoljnost z omahljivim, mladim prijateljem se vzbudi v njegovih prish. Njegove oče spremljajo vrsto, ki bolj in bolj odmikuje, za katero se gnjete ljudstvo, da bi tako dolgo, ko mogoče, paslo svoje oči nad krasoto.

Slednjič je izpuščen iz živega pasu, ki mu je zabranil vsako najmanjšo gibanje; in sedaj zlete njegove misli k ljubljenci Ariciji. Zavoljo Spora, ki je zanj zgubljen — kajti nihče ni ušel miku, ki ga je imel Neron v dobrem in slabem — je zamudil pozdraviti svojo nevesto. Mika ga zvedeti, je-li srečno dospela v varstvu častitljivega Aleksandra v svoje pohlevno domovanje. Zatorej pospeši svoje korake in ima kmalu za seboj Martovo polje. Ker je dobro znan po potih in ulicah, hiti brzo v notranje mesto; kar nenadoma čuje, da nekdo kliče njegovo ime; ozre se in vidi svojega prijatelja Plavta.

(Dalje sledi.)

slanci v prihodnjem zasedanju prišli na dan s kakim nujnim predlogom v tej zadevi?

Prometna zveza.

Izvanredni občni zbor krajne skupine Ljubljana »Prometne zveze« dne 13. t. m. v prostorih gospe A. Češnovar se je povsem lepo in hvalevredno izvršil. Članov se je zbralo toli lepo število, da je bil vrtni salon poln. V čast si mora skupina šteti, da so se začele za njeno delovanje in delovanje »Prometne zveze« sploh čedalje bolj tudi dame zanimati, kajti tudi te so bile na občnem zboru zastopane. Ob pol 9. uri otvori predsednik g. Koleča zborovanje pozdravljajoč vse navzoče, zlasti pa g. poročevalca državnega poslanca Gostinčarja, ter naznani, da poročevalec z Dunaja šele z vlakom pride, ter da se je naznanjeni poročevalec veleč. gospod kanonik dr. Žitnik nujno opravičil. Nato je podal kratek pregled delovanja skupine za časa njegovega načelovanja, iz katerega posnemamo, da se je začelo v skupini nekako novo življenje. — Iz računskega zaključka je razvidno, da je imela s prenosom vred od 1. prosinca pa do 31. malega srpana 1910 1441 K 83 h dohodkov in 1429 K 41 h izdatkov, da torej še ostane gotovine 12 K 42 h. Skupno premoženje skupine z inventarjem vred znaša pa 106 K 42 h. Med izdatki pomenljive točke: Vodstvu na Dunaj poslano udnine 353 K 40 h, pristopnine 8 K, mrtvaška odpravnina za pogrebe 318 K 25 h, odpravnina za tri mrljice (Porebar, Sluga, Kralič) po 200 K, skupaj 600 K, štiri podpore bednim članom po 10 K, skupaj 40 K. Upravni stroški so znašali 99 K 6 h, med katerimi se nahaja tudi mali znesek, ker skupina plačuje za enega ubožanega člana članarino sama; velik del upravnih stroškov pa odpade na poštne za vabila in se mora pri tem konstatirati žalostno dejstvo, da se morajo člani bodisi odbora ali skupine sploh k vsakršnemu sestanku pismeno vabiti. Takoj tukaj apelujemo na cenjene tovariše, da se ozirajo na naznani la v našem časopisu in se redno udeležujejo sej in sestankov, da ne pripravljajo skupini nepotrebnih stroškov. Če se to zgodi, potem bomo tudi s ponosom lahko rekli, da vlada v naših vrstah disciplina. Računski zaključek se vzame z zadovoljstvom na znanje in se izreče odboru absolutorij.

Burno pozdravljen prevzame besedo g. državni poslanec Gostinčar. Njegovemu izbornemu in temeljitemu govoru posnamemo sledeče: Socialni demokratje se vedno bahajo, kolika je njih skrb za železničarje in zvoni v enomer o znanem Ellenbogenovem predlogu, da se za zboljšanje plač železničarjev naj dovoli 20 milijonov kron, katerega so baje krščanski socialci in klerikalci sploh pobili. Kaj pa bi se bilo z 20 milijoni pri toli velikem številu železniškega osebja sploh doseglo? Nič! Ker se pa takrat itak že obravnavalo o regulacijah železničarskih plač pri vseh (privatnih in državnih) železnicah je bil ta predlog sploh le finta socialnih demokratov in dr. Ellenbogen bi za reklamo še več storil, ko bi predlagal 200 in še več milijonov kron. Nekaj neizvedljivega in ničevega predlagati še ni nikak junaški čin, zato naj bi bili socialni demokratje lepo tihi in naj ne bi begali in za nos vlačili svojih zaslepljenih privržencev s takimi neumnimi frazami. Da na Ellenbogenovem predlogu ni bilo sploh nič resnega, dokazuje dejstvo, da socialni demokratje vsaki postojanki državnega proročuna, ki ima namen železničarjem njih gmoten stan zboljšati, zoper glasujejo.

Na dnevnem redu državnega zbora je zavarovanje za nezgode in če se prične redno delovanje, mogoče postane ta točka do novega leta že zakon. Ker pa je državna predloga zakona za železničarje neugodnejša, kakor pa sedajni predpisi, treba je, da železničarji že sedaj zavzamejo svoje stališče in po shodih, peticijah in resolucijah ugovarjajo kratenju njih že doseženih pravic. — V novem državnem načrtu nezgodne postave se namreč nahaja določba, da renta za nezgodo in vpokojnina ali provizija skupno nikoli ne smete več znašati kakor pa letna plača ponesrečenca, dočim je sedaj drugače in imajo ponesrečenci v gotovih slučajih pravico do večje rente, posebno če je ponesrečenec vsega dela nezmožen postal ali pa če je smrtno ponesrečil.

Vsi stanovi se trudijo, da imajo pri napravah, ki so namenjene njihovem do-

brobitju, da stoje pod javno kontrolo, tudi primerno zastopstvo. Tak zavod za železničarje pa je gotovo tudi bolniška blagajna. Dočim je zdaj vpeljano, da člani bolniške blagajne volijo odbor iz svoje srede in imajo tako v rokah samoupravo, kar je edino pravilno in zdravo — prikobacali pa so človekoljubni socialni demokrati na svetlo in rekli: Članom ni ležeče na samoupravi bolniških blagajn, naj vzame ministrstvo ta posel v svojo roko! Tako torej, za naš denar se ne bi smeli sami več brigati, to naj ima sv. Birokracij v rokah in mi pa naj se za naše pravice tožarimo, kakor nas uče izkušnje. Ta nakana se mora preprečiti in to je mogoče zopet le potom močnih organizacij, ki imajo za seboj moške postavodajalce, ki imajo smisel za sociologijo in ne lezejo povsod pod frak onim, kojim je naša beda le povod k zasmehovanju.

Če se pri železniških upravah potrka za zboljšanje plač železniških uslužbencev, se te vedno izgovarjajo s slabim gmotnim stanjem. Ta izgovor je ničev in piškav ter naslo njen na slab razum merodajnih mogolcev. Res je, da so vse železniške blagajne pasivne, upati pa je, da se v par letih vse popravi, ker dohodki vedno naraščajo, stroški pa padajo. Pa če tudi ne, nikakor se ne sme to pripisovati na rovaš uslužbencev. Kaj uslužbenec to briga, ali morejo ubogi delavci in nižji uslužbenci sploh za to, če je uprava zanič, če se denar za nepotrebne reči kupoma razmetava, za prepotrebne pa se z vinarji štedi. Uprava naj pometi stopnjice od zgoraj dol in ne narobe in našla bode, koliko takih smeti je zgoraj na vrhu, ki žalostno vplivajo na blagostan zavoda. Brez vsakega razuma in načrta se imenujejo direktorji, inšpektorji, kontrolorji itd., ki sami ne vedo, čemu da so. Če je kdo za službo na progi postal nesposoben ali če je bil napram podrejenim zadostno brezobziren, ali pa če si je pridobil kako protekcijo, evok direktorji z njim, da tam postane inšpektor in nadinšpektor, da mu ni treba nič več delati. To je korupcija in temu odpomore le ostra metla postavodaje. Ko se to izpremeni, pa bodo blagajne postale zopet aktivne in delavec se bo lahko njegovemu zaslužku primerno plačal.

Postavodaja pa mora imeti za seboj dobro organizirano močno oporo. Da torej ti moške lahko delujejo, treba je da se železničarji tesno združijo v organizaciji, ki je zmožna zdrave pameti in resnega dela. Kot tako organizacijo je priporočati »Prometno zvezo«. »Prometna zveza« je združitev trezno mislečih mož, ki ne segajo po nepoštenem, ampak delajo zase, za njih rodbine in za vse njihove sotrpine sploh. »Prometna zveza« ima na svoji strani moške, ki so že premnogokrat pokazali, da čutijo z nami.

Da boda ta zveza pa tudi močna opora naših postavodajalnih pionirjev, treba je, da ona narašča v veliko moč — da postane za železničarja edina organizacija. Vsak član »Prometne zveze« se mora sam sebi zavzeti za rast in procvit zveze po vseh svojih močeh delovati. Da mu bode agitacijsko delo lahko, mora si biti vseh dobrot, ki jih nudi »Prometna zveza« svojim članom, popolnoma svest. Vedeti mora, kake naklonjene merodajne moške-poslance ima »Prometna zveza« na svoji strani, kako neumorno delujočo centralo imamo na Dunaju, da nudi »Prometna zveza« članom podpore, kadar zgubi žena ljubljeneža moža, otročiči pa nenadomestljivega očeta, ali pa če mož zgubi »tri vogale« njegove hiše in oroci vse — mammo. Koliko solza je že osušila hitra podpora, ki jo podeli »Prometna zveza« in nje člani sploh, s tem, da delujejo: Eden za vse, vsi za enega.

In pravovarstvo! Vsi vemo, da nobeden stan ni tako izpostavljen nezgodam, kakor železničarski. Z eno nogo v grobu, z drugo v ječi, je že tako udomačen pregovor, da se ga sploh ne smatra več ako resnega, kakor da je žalibog v resnici. Železničarju se lahko pripeti nesreča, katere le premnogokrat ni tako kriv, kakor se ga obsodi. Pravno zastopstvo pa stane denar in tako se mnogokrat nesrečnik ostreje obsodi, kakor pa bi zaslužil ali pa še celo po nedolžnem, ker revež premore komaj svojcem košček kruha, ne more pa, da bi riskiral si zagovornika. Naravnost prepotrebna pa je pravna pomoč v slučaju nezgod, ker zavarovalnica za nezgode se trudi v vsakem slučaju ponesrečencu rento kolikor mogoče prikrajšati ali pa še celo odreči. Tudi tukaj si pravovarstvo, ki ga nudi svojim »Promet-

na zveza« brezplačno, neprecenljivega pomena.

Da pa vodstvo skupine ali pa osrednjega odbora ali pa naši parlamentarni zastopniki zamorejo v vsakem slučaju pravočasno in uspešno vmes poseči, je pa naloga vsakega člana, da vsako krivico, ki se mu dogodi v službi, takoj naznani odboru krajne skupine, kateri on pripada in uverjen naj bo, da bode našel pomoč, če je ta le količkaj dosegljiva. Vsaka krivica pa se mora tudi javno pribiti, ker položaj je dandanes že tak, da je javnost jako mogočen faktor, ki vpliva na naše socialno življenje. Javnosti se mogotci in oderuhi še nekoliko ali pa največ boje, torej imamo zopet pri »Prometni zvezi« dobro orožje, ker dobivajo člani časopis — ali slovenskega ali nemškega — kakor kateri želi, brezplačno.

»Prometna zveza« torej rasti in cveti!

Burno »Živijo, gospod poslanec«, ki je sledilo tem izbornim izvajanjem, bodi gospodu dokaz, kako hvaležni so mu zborovalci bili za njegov trud.

Med tem govorom je dospel na zborovanje zastopnik osrednjega odbora gospod pristav državnih železnic St Langeder, katerega je predsednik s primernim pozdravom zborovalcem predstavil.

Sledila je izvolitev novega odbora. Voljeni so sledeči gospodje tovariši: Koleča Tone, predsednik; Voje Ignacij, podpredsednik; Tertinek Fran, tajnik; Wissiak Alojzij, namestnik, Burkeljc Alojzij, glavni blagajničar; Kosmač Matevž, namestnik; Kralič Ivan, Knipic Alojzij, Ločniškar Ivan, Repnik Fran, Videmič Fran, Šalamon Ivan, Sluga Florjan, odborniki; Ošaben Martin, Voje Mihael, namestnika; Pipp Ivan, Milavec Jaka, pregledovalca računov.

Upravičeni članarino pobirati pa so: g. Jernejc Peter, Kralič Ivan, Ločniškar Ivan in Milavec Jakob.

Vsi izvoljenci so sprejeli izvolitev; tovariš Koleča se zahvali, da imajo člani toli zaupanja do njega, da so ga zopet predsednikom izvolili, dasiravno mu razmere otežkočujejo vestno izvrševanje naložene mu naloge ter apeluje na vse člane odbora ter skupine sploh, naj vsak vestno izpolnjuje začrtano mu delo.

Da se se beseda zastopniku osrednjega odbora, gospodu Langederju, katerega izvajanja radi obsežnosti za drugo številko preložimo, ter že sedaj opozarjamo vse tovariše, člane, da to poročilo vestno čitajo, kajti ono vsebuje toliko važnega, zanimivega in lepega, da se nam nečastno zdi, da bi ga skrajševali.

Ko je gospod Milavec še opozoril, naj skupina deluje na to, da se statut za nezgodno zavarovalnico toliko izpremeni, da se bodo poškodbe sploh z enim in istim merilom merile, kajti naravnost neumno je, da na primer ena in ista poškodba ni vse eno ali se je prigodila pri premikajočem se vlaku ali pa kje v skladišču, se je velezanimiva in obenem tudi podučno zborovanje ob tri četrt na 12 zaključilo in člani so se razšli z Bogom na nadaljno skupno delo v procvit in dobrobit prekornostne »Prometne zveze«.

× × ×

Člani novoizvoljenega odbora se vljudno vabijo k odborovi seji za soboto dne 20. t. m. ob pol 8. uri zvečer v vrtnem salonu g. A. Češnovar, Kolodvorska ulica št. 33. Na dnevni red je stavljena edina točka: Začrtanje poti za uspešno delovanje odbora in skupine sploh. V očigled dejstvu, da je naš napredek le tedaj mogoč, ako imamo gotov načrt, po katerem je korakati proti zastavljenem nam cilju, upamo, da se brez posebnih pozivov in vabil polnoštevilno snidemo. Prost pa je pristop tudi članom skupine.

× × ×

Članom skupine se naznanja, da je za mesec september plačati 15 slučajev smrti po 3 vinarjev za sledeče umrle člane: David Schober, Sv. Vid na Glini; Magdalena Reisinger, Florisdorf; R. Božič, Dunaj j. ž.; Marija Leitner, Gradec; Bogumil Buchegger, Pencing; Iv. Haberhauer, Amstetten; Magdalena Haber, Bischofshofen; Iv. Zweimüller, Ried; Jos. Hajek, Florisdorf; Jos. Viet, Dunaj drž. ž.; Anton Reike, Komotau; Peter Niederfreninger, Bregenz; Fran Prohaska, Straning; Ign. Novak, Florisdorf; Jos. Weintraud, Florisdorf; skupaj z udnino vred 1 K 45 vin.

× × ×

Posestrina naša, skupina Jedlesee pri Dunaju je praznovala dne 18. t. m. 80. rojstni dan Njega Veličanstva, presvitlega cesarja Frana Jožefa I. na slavnosten način, ki je — smelo rečemo — ponos ne samo za to skupino, ampak za »Prometno zvezo krščanskih socialnih železničarjev« sploh. Ta skupina je praznovala tega dne blagoslovljenje zastave — prve zastave članov »Prometne zveze«.

Ker radi odaljenosti ni bilo misliti na to, da bi zamogla naša skupina se udeležiti po zastopstvu, odposlala se je na omenjeno skupino brzojavna čestitka v imenu skupine ljubljanske.

Kaj je novega v Baški dolini? Pred nekoliko časa je »Naša moč« rdeče bratce nekoliko posvarila, da naj nikar preveč ne zabavljajo našim somišljenikom. Dva je pa nekoliko bolj trdo prišla zaradi kalenja nočnega miru in njih dolgih jezikov. Ko sta dotični dopis čitala, sta začela za dopisnikom vohati. Pa pravega le nista mogla izvohati. Sedaj smo zvedeli, da je bil res neki čuvaj toliko hudoben, da je neki dopis napisal in pustil, da ga je lahko nek sodrug videl in čital. Potem je šele mislil dotični čuvaj, da bi bil lahko dopis beli dan zagledal, ako bi bil ta sodrug ga potrdil. Pa on mu je zraven napisal, da ni resnično, kar je tukaj pisanega. Če je pa tako, naj pa v peč koraka. Mogoče bode kdo drugi bolj pravo zadel. Zaradi tega je pa sedaj od sodrugov dotični čuvaj obdolžen, da je on tudi že tisti dopis, ko ga je »Naša moč« objavila, spisal. Ako bi sedaj tisti čuvaj vedel, kako ga sodrugi spoštujejo, bi se gotovo že deset korakov vsakemu popred odkril, predno bi katerega srečal. Mi pa vam prav glasno na ušesa povemo, da ste se ravno tako zmotili, kakor tisti pes, ki je čez vodo kos mesa nesel, pa je v vodi svojo senco videl in mislil še drugi kos prijati. Pri tem mu je pa voda prvega odnesla, drugega pa bilo ni. Pa še taki so naši sodrugi, da trdijo, da njihovi listi niso nič proti veri in cerkvi in da že sami vedo, kaj berejo. Moj poklon, sodrugi. Potem ste pa v veri in čednostih bolj utrjeni nego je bil sv. Frančišek Saleški, ki je zato protiverske časnike bral, da jih je mogel pobijjati. Vam železničarji, pa kličemo: pustite te rdeče sodruge, ako imate še kaj teste vere v srcu, ki vas jo je vaša mati učila, ker njih vodje so nekateri popolni bogotujci in drugi le tistikrat katoličani na jeziku, kadar je potreba kaline loviti. Pristopite k »Prometni zvezi«, ki je resnično katoliško železniško društvo.

Tobačno delavstvo.

Letošnji cesarjev rojstni dan se v naši tvornici ni delalo. Imeli smo praznik, ki smo se ga vsi delavci in delavke zelo veselili, ker smo prosili že leta in leta, naj bi bili ob cesarjevem rojstnem dnevu prosti. Doda je bila navada, da smo pričeli delati na cesarjev rojstni dan ob 10. dopoldne. Le to je delavstvo obžalovalo, ker ni bilo obveščeno že dne 17. t. m., da bo 18. avgust celi dan dela prost dan. Vendar moramo resnično na ljubo pribiti, da ne zadeva domačega ravnateljstva nobena krivda, ker ni bilo delavstvo o prostem cesarskem dnevu že preje obveščeno, marveč krivda je nekje drugje, ker je bilo ljubljansko domače ravnateljstvo šele 17. t. m. brzojavno obveščeno, da je 18. avgust prost dan. Mi zelo želimo, naj ostane tudi v bodoče 18. avgust dela prost dan.

Naš tvorniški trg. Dohajajo nam pritožbe, ker na našem tvorniškem trgu ni vse tako, kakor bi moralo biti, da bi bilo tobačnemu delavstvu prav. Prosimo gospoda ravnatelja Prossa, naj obrne svojo pozornost sledečemu dejstvu: Na našem trgu kupuje tudi drugo občinstvo, in ker preje pride, pobere boljša živila, nam pa pusti slaba. Naj bi se tako ukrenilo, da bi smelo na tvorniškem trgu kupovati samo tobačno delavstvo, drugemu občinstvu naj se pa vstop sploh prepove.

Ljubljansko krščansko - socialno tobačno delavstvo priredi, kakor smo že javili, v soboto, dne 27. avgusta 1910, romanje v Trsat. Naša organizacija je izposlovala za romanje poseben vlak, ki bo odhajal iz Ljubljane točno v soboto, dne 27. avgusta, popoldne ob 2. uri in 20 minut. (Pet minut čez četrt na tri.) V Reko se pripelje naš poseben vlak ob 6. uri 22 minut zvečer, na kar odrinemo v slavno Marijino svetišče na Tr-

satu. V nedeljo, 28. avgusta 1910, si ogledamo Reko. Nazaj bo vozil poseben vlak točno ob 5. uri 45 minut popoldne (tri četrt na šest.) V Ljubljano se pripeljemo ob 9. uri 35 minut zvečer. (Pet minut čez pol deseti.) Vožnja s posebnim vlakom tja in nazaj stane 6 kron 20 vinarjev. Ker je mogoče kdo, ki bi se rad peljal v Opatijo ali si ogledal reško okolico in morsko obal ali pa morebiti Dalmacijo, je poskrbela naša organizacija za to, da se lahko 50 oseb povrne z Reke nazaj s kakim drugim vlakom. Tisti, ki bi želeli, da se povrnejo iz Reke v Ljubljano z drugim vlakom, naj to naznani, ker morajo plačati 9 kron 10 vinarjev, velja pa vozni listek zgolj za osebne in tudi ne proti doplačilu za brzovlake. Prosta prtljaga ni dovoljena. Otroci, ki so stari nad štiri leta, morajo plačati celo voznino. Opozarjamo, naj se razvije za poseben vlak najživahnejša agitacija. Če kdo, ki ni v ljubljanski tobačni tvornici, želi romati z našim posebnim vlakom, naj to naznani na naslov: Ivanka Kocmur, tobačna tvornica, Ljubljana, in pošlje tudi voznino, ki naj ji prida 20 vinarjev, da se dopošlje takoj po pošti izkaznica.

»Avstrijska krščanska tobačna delavska zveza«, krajna skupina Ljubljana, je priredila v sredo v S. K. S. Z. dobro obiskan shod. Govoril je na njem obširno in temeljito »Zvezin« predsednik Ullreich o razmerah tobačnega delavstva. Finančni minister je izjavil, da se v najkrajšem času izvede izboljšanje pokojnin starim tobačnim provizionistom in provizionistinjam v odmeri, ki so jo dobili stari penzionisti državni uslužbenci. Govor je tolmačil Krhne. Poslanec Gostinčar je v daljšem govoru bodril delavstvo, naj se organizuje in agitira. Gospica Uranič se v imenu ljubljanskega tobačnega delavstva zahvaljuje Ullreichu za obisk. — Gospica Češnovar opozarja delavstvo na trsatsko romanje krščanskosocialnega tobačnega delavstva, ki naj se ga delavstvo v obilnem številu udeleži. Obširnejše poročilo objavi »Glasnik«.

Okno v svet.

Kako ogromno je že židovsko premoženje. Vse cerkve in samostani v Avstriji imajo skupno 813 in pol milijona kron, ko ima edini dunajski žid Rothschild 11.000.000 milijonov kron premoženja, tedaj 14 več kakor vsi škofje, nadškofje, duhovniki, cerkve, samostani, župnije, bolnišnice ter vse cerkvene naprave v Avstriji! In to ogromno premoženje donaja edinemu židu celih letnih 440 milijonov. In kako bi bilo, če bi krščanski poslanci v dunajskem parlamentu stavili redlog, da bi se skozi dve leti vzelo dunajskemu židu od njegovih letnih dohodkov po 400 milijonov, mesto cerkvam, ubožcem in bolnikom po bolnišnicah, vsaj bi mu ostalo od njegovih letnih dohodkov še po 40 milijonov, s katerimi bi še mogel dobro shajati? Kako bi se dalo s temi 800 milijoni pomagati ubogim soc. demokratom?

Bog »Pobasaj« ima med social. demokrati krasno žetev. Seveda to gospodom voditeljem ni ljubo. Zato skuša neko človeče ki mu gotovo še niso iz spomina neljubi dogodki v nekih gostilnah, kazati s prstom na kršč. socialce, češ: »Držite tatu«, da bi le sam celo kožo odnesel. No, sedaj nam je zopet krasen slučaj na razpolago, da je res lastnina — tatvina. Na Dunaju je »sodrug« Ant. Zucker, posredovalec služb rdečih krojačev, blagajnik »Ortsgruppe I.« itd. poveril 6500. Ko je bil iz službe izpuščen, se je pa dognalo, da manjka v blagajni še 15.000 kron! Torej si je gospod Zucker, ki je pa sedaj rdečkarjem precej kisel »pouzmal« 21.500 delavskih kron. Kdor želi natančneje podatke, naj se obrne na rdeči »Arbeiterheim«, Dunaj, X., Favoritengasse.

Ustanovitev mednarodne zveze industrialcev. Pred par tedni se je ustanovila v Italiji zveza industrialcev, ki ima že 1900 tvrdk z 250.000 delavci. Zveza kaže precej življenja in bo mogočna protiutež delavski organizaciji, če se jim slednji ne postavijo po robu.

Terorizem. Kar socialno - demokratska banda uganja, je že čerz vse meje. Dne 1. avgusta so napadli »sodugi« tovariša Veiderja in Poschmanna, ko sta se vračala z zborovanja kršč. soc. krojaških pomočnikov. Oba sta dobila težke krvave poškodbe in sta morala v bolnišnico. Cela stvar se je godila na Vorarlberškem. Sedaj šele raz-

umemo, zakaj Kristan organizira »izobraževalna društva«. On hoče menda po vzoru vorarlberških »sodrugov« širiti krvavo izobrazbo po Kranjskem. Komur je prostost draga, proč od rdečkarjev!

Družinske doklade. Magistrat v Kraljevemgradu na Pruskem je sklenil, da bodo dobivali poročeni mestni delavci z dvema otrokoma po 6 mark (1 marka 1 K 20 h), s tremi otroci po 9 mark itd. do 21 mark na mesec doklade za izboljšanje družinskih razmer. Kaj takega bi bilo tudi pri nas potrebno.

Našim gospodarstvom

priporočamo priznано najboljši pri-datek za kavo „Zagrebski pravi **FRANCK**“ s kavnim mlinčkom, kot izvrstni domači izdelek.

prijatelj moj,

Gre na vsako pot z menoj!

Ker se večkrat z njim krepčam,
Vedno zdrav želod'c imam!

Najboljše krepčilo želodca!

Sladki in grenki.

Pazite na pristnost!

Posebno na kolodvorih!

Postavno varovano.

Veliko presenečenje, nikdar v življenju več ta prilika!

600 kosov samo K 4-20.

Ena krasna pozlač. prec. anker-ura z verižico, gre natanko, se garantira 5 leta, 1 moderna židana kravata za gospode, 3 koši najfin. robcev, 1 nežni prstan za gospode z im. prav. kamna, 1 nežna eleg. garnitura damskega kinča, obstoji iz 1 krasnega koljerja iz orient. biseroev, mod. ženski kinč s patent-zatvorom, 2 eleg. brazleti za dame, 1 par uhanov s patent-haknom, 1 krasno žepno zrcalo za toaleto, 1 usn. denarnica, 1 par manšetnih knofov, 3 gradni double zlato s patent-zatvorom, 1 veleleg. album za razglednice, najlepši razgledi sveta, 3 smešni predmeti, veliki smeh za mlade in stare, praktični seznam k ljubavnih pisem za gospode in dame, 20 predmetov za korespondenco in še čez 500 v. hiši potrebnih predmetov. Vse skupaj z uro, ki je sama ta denar vredna, stane le K 4-20. Pošlje po povzetju ali naprej plačilo dunajska centralna razpošiljalna hiša P. Lust, Krakov, št. 392. NB.: Ako se dva zavoja naročita, priloži se prima angleško britev. Kar ne ugaja, denar nazaj.

A. ŽIBERT

▲ LJUBLJANA ▲
PREŠERNOVA ULICA

PRIPOROČA SVOJO VELIKO
ZALOGO ČEVLJEV
DOMAČEGA IZDELKA.

**Veliki nakup zniža ceno
Veliki promet
omogoči veliki nakup**

Vsled tega gledamedino na veliki promet in prodajam blago po najnižjih cenah. Ne visoke cene, ampak veliki promet je moj dobiček, ker se blago hitreje proda, stranka je zadovoljna ker sveže blago po ceni kupi. Pri nakupu manufakturnega (gvaninega) blaga dobi se za moške ali ženske fino ali prosto blagovno lifte se poslužiti tvrdke

R. Miklauc

Ljubljana, Stritarjeva (Špitalska) ulica 5, to je glavna trgovina. Podružnice tvrdke so: Pri Škofu, Pogačarjev trg (Sadni trg) v veliki mestni hiši Pri Miklavžu, Medena

ulica

V vseh teh trgovinah se bodeše prepričali v veliki zalogi blaga vseh vrst v nizkih cenah in prijazni postrežbi

Pazite natančno na imenovane tvrdke!

Na deželo se pošiljajo vzorci poštnine prosto

Velika zaloga! Nizke cene!

Radi velike zaloge znatno znižane cene!!!

Ugodna prilika za nakup: vezenin, pričetih in izvršenih žen. ročnih del, idrijskih čipk, vstavkov, svile, volne, bombaže i. t. d.

Velika izbira drobnega in modnega blaga: rokavic, nogavic, ovratnikov, kravat i. t. d.

Predtisk in vezanja monogramov ter drugih risb. - Primerna darila za godove in druge prilike -

Priporoča se z velespoštovanjem

FR. MERSOL, Ljubljana, Mestni trg 18.

Pozor slov. delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini

JANKO ČEŠNIK

(pri češniku)

LJUBLJANA

Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica

v kateri dobite vedno v veliki izbiri naj-novejše blago za ženske in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva.
Cene najnižje.

Edina in najkrajša črta v Ameriko!

Samo 6 dni!

Samo 6 dni!

HAVRE NEW-YORK

francoska prekmorska družba.

Veljavne vozne liste (Sifkarte) za francosko linjo čez Havre, ter liste za povratek iz Amerike v domovino in brezplačna pojasnila, daje samo

ED. SMARDA

oblastveno potrjena potovalna pisarna v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18 v novi hiši »KMETSKÉ POSOJILNICE« nasproti gostilne pri »FIGOVČU«.

Gričar & Mejač

:: Ljubljana ::

Prešernova ulica št. 9

priporočata svojo največjo zalogo izgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke

:: novosti ::

v konfekciji za dame

Lekarna „PRI KRONI“ Mr. Ph. BOHINCA

v Ljubljani, na vogalu Bleiweisove in Rimske ceste

priporoča sledeča zdravila:

Balzam proti želodčnim bolečinam, steklenica 20 vin., 6 steklenic 1 krono.	nog, škaflija 50 vin., 6 škaflije 2 kroni 50 vin.
Kapljice za želodec, izvrstno, krepijo in slast do jedi pospešujoče sredstvo, steklenica 40 vin., 6 steklenic 2 kroni.	Protinski cvet, proti trganju po udih, steklenica 1 krono.
Kapljice zoper želodčni krč, steklenica 50 vin., 6 steklenic 2 kroni 50 vin.	Ribje olje, steklenica 1 krono.
Kapljice proti zobobolu, steklenica 30 vin.	Salicilni kolodij za odstranitev kurjih oces, bradavic in trde kože, steklenica 70 vin.
Mazilo zoper pege, lonček 1 K.	Tinktura za želodec, odvajalno, krepijo in slast pospešujoče sredstvo, steklenica 20 vin., 6 steklenic 1 krono.
Obliz za kurja ocesa, bradavice in trdo kožo, mala škaflija 50 vin., večja 1 K 30 vin.	Tinktura za lase, steklenica 1 K.
Odvajalne kroglice, škaflija 30 vin.	Trpotčev sok, izvrsten priporoček proti kašlju stekl. 1 K.
Posipalni prašek, proti ognjivanju otrok in proti potenju	Železnato vino, steklenica 2 kroni 60 vin., in 4 krono 80 vin.
	Železnate kroglice, proti bleidici (Bleichsucht) mala škaflija 70 vin., velika 1 krono 60 vin.

Matej Orehek :: Ljubljana

prodajalna v lastni hiši Kolodvorska ulica 26

Največja izbira raznovrstnega blaga kot: izgotovljenih oblek domačega izdelka, velika izbira klobukov in čepic, vseh velikosti obuvala, perila, ovratnic, kovčkov za izseljence, srebrnih ur in verig in vseh galanterijskih predmetov priporočam

(velikostni nizke cene)

50% prihranite

stroškov v gospodinjstvu na mleku, sladkorju in kavi; **kri, moč, zdravje** dosežete in ohranite, ako pijete

SLADIN

Kdor se hoče o tem prepričati, dobi vsak knjižico brezplačno

v lekarni Trnkóczy zraven rotovža v Ljubljani ali po pošti, vsak, kdor po njo piše.

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Denarni promet v l. 1908 čez 72 milijonov K.

Lastna glavnica kron 420.537.92

Stanje vlog čez 20 milijonov K.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta 8, pritličje v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za franč. cerkvijo

prejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure 4¹/₂ 0 brez kakega odbitka, tako da prejme vložnik zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolaganje.

Dr. Ivan Sušteršič, predsed. Josip Šiška, stolni kanonik, podpred. Odborniki: Anton Belec, posest. podj. in trg. v St. Vidu n. L. Fran Povše, vodja, graščak, drž. in dež. posl. Anton Kobi, posest. in trg. Breg p. B. Karol Kauschegg, veleposest. v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, svetnik trg. in obrt. zbor. in hišni posest. v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posest. in blag. »Ljudske posojil.«, Ivan Pollak ml., tov., Karol Pollak, tov. in posestnik v Ljubljani. Gregor Štibar, župnik na Rudniku.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg št. 19 reg. zadruga z om. por. Kongresni trg št. 19 sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure po 4³/₄ 0, to je: daje za 200 kron 9 kron 30 vinarjev na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama. Najsigurnejša prilika za štedenje.

Kanonik A. Kalan l. r., Kanonik A. Sušnik l. r. predsednik. podpredsednik.

Ivan Jax in sin v Ljubljani

Dunajska cesta št. 17

priporočata svojo bogato zalogo ::

voznih koles

Šivalni stroji za rodbino in obrt

